

Любовь, правда, пълна-цяла свобода,
И новъ животъ съ новы чувства въ народа⁵.

Болката и обидата, която Великите сили нанесоха на българския народ на Берлинския конгрес предизвиква силен гняв у видния възрожденец, той дава воля на чувствата си и дръзко заявява:

Стига толкозь безредици, бесчинство, -
Ред отъ сега и народно единство.

Трупъ разсечень и оклоцанъ не сме ли?
Не треба ли пакъ да станемъ ный цели?

Румелиецъ, Македонецъ да няма.-

Българи смы, една челяддь голяма:

Единъ языкъ и единъ духъ народен;

Едны чувства, единъ народъ свободень⁶.

След това с опита и мъдростта на годините си той поучава как може да се постигне това обединение:

Съ сила в разумъ, с новы мысли въ движение

Да работимъ за туй братско сближенъе:

.....
Не е народъ родъ притиснать и смазанъ,

Разпокъсан безжалостно на части...⁷.

След това пламенният трибун напомня, че бъдеще има само този народ, който сам си извоюва това право, уповавайки се на собствените си сили.

А живеят народите които

Будуще си приготвили честито⁸.

В същото време той не пропуска да припомни на съвременниците си, че незавидна е съдбата на този народ, в чието битие егоизмът и разединението вилнеят:

Мършава е тамъ народность и бледа

Дето всякой за себе си салть гледа:

Дето няма сваясь за обща управа,

Тамо няма ни свобода, ни слава⁹.

„Сурвакня“ на П.Р. Славейков за настъпващата 1879 г. завършва с трезва равностметка за собствената ни съдба и за това какво трябва да направим:

Ако ви е свободата съдрана,

Побързайте по-скоро и я скърпете ;